

Juridisk teori, metode og videnskab (Retslære)

Stikord og pensumhenvisninger reeksamen V 2019/20

I. Generelt

Bemærk vægtningen: Opgave 1, 75 % og Opgave 2, 25 %.

Der har i undervisningsforløbet været fokus på opgavebesvarelse, ligesom de studerende har haft lejlighed til at aflevere og få bedømt en øvelsesopgave.

Pensum: Jens Evald, Juridisk teori, metode og videnskab, DJØF 2016 ("lærebogen").

II. Opgave 1

1. *Henhører det retlige spørgsmål i højesteretskendelsen U 2019.2782 under den offentlige ret eller privatretten?*

Det retlige spørgsmål henhører under den offentlige ret (retsplejeloven). Spørgsmålet bør ikke give anledning til problemer.

2. *Redegør kort for indholdet af retsplejelovens § 32.*

Bestemmelsen er citeret forskellige steder i U 2019.2782. Spørgsmålet skal sikre, at eksaminanden har læst og gerne forstået indholdet og den systematiske opbygning (hovedregel/undtagelse) af § 32. Bestemmelsen har følgende indhold:

"Det er forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde. Rettens afgørelse efter 1. og 3. pkt. træffes ved kendelse.

Stk. 2. Personer, der afgiver forklaring under retsmødet, skal gøres bekendt med, at der optages billeder og lyd.

Stk. 3. Retten kan på ethvert tidspunkt forbyde advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, at transmittere tekst under retsmødet. Afgørelsen træffes ved kendelse. For andre personer er det under retsmøder forbudt at transmittere tekst, medmindre retten undtagelsesvis tillader det.

Stk. 4. Retten kan på ethvert tidspunkt forbyde, at apparater, der kan optage eller transmittere billeder, lyd eller tekst, medbringes eller anbringes i lokaler, hvor der afholdes retsmøder.

Stk. 5. Billedoptagelse i rettens bygninger er forbudt, medmindre rettens præsident giver tilladelse dertil. Stk. 1, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Billedoptagelse uden for rettens bygninger af sigtede, tiltalte og vidner, der er på vej til eller fra et retsmøde i en straffesag, er forbudt, medmindre den pågældende har samtykket i optagelsen. Stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse."

3. *Er retsplejelovens § 32, stk. 3 om transmission af tekst fra retsmøder en hovedregel eller en undtagelse?*

Det fremgår af § 32, stk. 3, at *”Retten kan på ethvert tidspunkt forbyde advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, at transmittere tekst under retsmødet”*. Hovedreglen (udgangspunktet) for bl.a. journalister er, at det er tilladt at *”transmittere tekst under retsmødet”*. § 32, stk. 3 er med andre ord en hovedregel (for en nærmere afgrænset gruppe af aktører).

For andre persongrupper er § 32, stk. 3 en undtagelsesregel, jf. § 32, stk. 3, sidste punktum.

4. *Hvad er formålet med retsplejelovens § 32, stk. 3? Hvilke hensyn varetager retsplejelovens § 32, stk. 3?*

a. *Hvad er formålet med retsplejelovens § 32, stk. 3?*

Formålet med § 32 (og hovedreglen i stk. 3) er at sikre, at retsmøder af offentlig interesse kan omtales i medierne på lige fod med andre begivenheder af offentlig interesse.

Retten kan efter en konkret vurdering forbyde transmission af tekst, og retten *”får hermed mulighed for at varetage det samme hensyn, som er formålet med det generelle forbud mod transmission af tekst under retsmøder, der fortsat vil gælde for andre [...], dvs. navnlig at forebygge risiko for ulovlig anvendelse af mobiltelefoner mv.”*. (U 2019.2782, s. 5, sp. 1 nederst)

b. *Hvilke hensyn varetager retsplejelovens § 32, stk. 3?*

Bestemmelsen varetager to hovedhensyn. For det første hensynet til journalisterne, således at *”forbuddet mod at transmittere tekst ikke i unødigt omfang vil komme til at påvirke journalisternes mulighed for at udføre deres arbejde, når de deltager i retsmøder”*. (U 2019.2782, s. 5, sp. 2 øverst). For det andet hensynet til at undgå *”risiko for ulovlig anvendelse af mobiltelefoner mv.”*.

5. *Redegør for forarbejdernes betydning for Højesterets fortolkning af retsplejelovens § 32, stk. 3.*

Der lægges stor vægt på forarbejderne, jf. U 2019.2782, s. 6. sp. 2.

6. *Redegør for retsplejelovens § 182's betydning for fortolkningen af § 32, stk. 3.*

Det hedder i Højesterets kendelse, s. 6, sp. 2, at *”Højesteret finder, at retsplejelovens § 32, stk. 3 skal læses i sammenhæng med lovens § 182 [...]. Bestemmelsen i § 182 er en grundlæggende retsregel [...].”*

7. *Redegør for, hvorfor Højesteret i U 2019.2782 henviser til højesteretskendelsen U 2009.2473/1. Hvad mener Højesteret med, at retsplejelovens § 182 er en "grundlæggende retsregel"?*
- a. I U 2009.2473/1 har Højesteret tidligere fastslået, at retsplejelovens § 182 er en grundlæggende regel.
- b. Det fremgår af U 2009.2473/1, at Højesteret *"tiltræder, at bestemmelsen i retsplejelovens § 182 [...] er udtryk for en grundlæggende regel"*. Anklagemyndighedens synspunkter herfor er ikke gengivet. Af samme grund forventes det ikke, at eksaminanden giver et præcist svar. Svaret på spørgsmålet er (formentligt), at hensynet til, at vidner ikke påhører forklaringer fra andre vidner, er så vigtigt, at det går forud fra andre hensyn, herunder hensynet til offentlighedens interesse i at liveblogge fra retsmøder.
8. *Hvilken betydning har U 2019.2782 som præjudikat?*

Det er første gang, at Højesteret tager stilling til pressens liveblogging fra retsmøder, og som sådan er afgørelsen principiel. Højesterets udtalelse er generel: *"Højesteret finder på den baggrund, at en detaljeret og offentlig gengivelse af tiltaltes og vidners forklaringer under retsmøder (liveblogging) som udgangspunkt er i strid med retsplejelovens § 182 og derfor skal forbydes efter lovens § 32, stk. 3."*

Konklusionen er, at dommen har stor præjudikatværdi.

III. Opgave 2

1. *Er retsstillingen efter højesteretskendelsen (U 2019.2872) "mudret"?*

På den ene side har Højesteret fastslået, at liveblogging som udgangspunkt er i strid med § 182. På den anden side anfører Højesteret: *"Derimod er der ikke grundlag for at forbyde en tilstedeværende journalist som almindelig reportage – også under retsmødet – at skrive om sagen og formidle indtryk af de afgivne forklaringer uden direkte at gengive alt, hvad der er forklaret."*

Hvad der nærmere skal forstås ved "almindelig reportage" kan være vanskeligt at afgøre.

2. *Hindrer retsplejelovens § 32, stk. 3, at nyhedsdækningen følger med udviklingen?*

Der er frit slag for holdninger.

3. *Hvilke hensyn og principper har citatet i "Journalisten" øje for hhv. ikke øje for?*

Artiklen har øje for 'offentlighedens interesse' i at blive orienteret fra retsmøder, men tillægger det hensyn bag retsplejelovens § 182, at vidner ikke skal påhøre forklaringer fra andre vidner, mindre eller ingen vægt.